

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, I nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42—, za pol leta K 21—, za četrt leta K 10-50, za mesec K 3-50. Za Nemško celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1—; razglaš in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovorn primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine prosto.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Slovenska lesna industrija in naša vlada.

Ze pred vojsko je zavzemala najvažnejše mesto v naši industrijski in obrtni produkciji lesna industrija. Na Kranjskem, slov. Štajerskem in slov. Koroškem je bilo v zadnjem letu pred vojsko v obratu skupno 35 večjih parnih žag s 4002 rezili in 737 krožnimi žagami. Od celokupne naše industrijske in obrtne letne produkcije v vrednosti 235 milijonov kron odpade na lesno industrijo 104 milijone kron in na celotnem našem izvozu industrijskega in obrtnega blaga, ki se je cenil v zadnjem letu pred vojsko na 120 milijonov kron, je bila lesna industrija udeležena z 50 milijoni kron. Iz naših slovenskih pokrajin se je izvažalo vsako leto na 100.000 m³ lesa in to največ v Italijo. Govoreč o tej za naše narodno gospodarstvo najvažnejši industriji piše Brezigar v svojem »Osnutku slov. narodnega gospodarstva« tako: »Upajmo, da se bo eksport lesa že takoj po vojski močno dvignil. Ako bi eksport lesa ponehal ali se še celo popolnoma ustavil, bi nastala huda kriza v lesni industriji, katero bi občutilo celo naše gospodarstvo. Nastala bi splošna gospodarska kriza.«

In taka kriza nam povsem resno grozi. Lesna industrija je bila skoro vso dobo vojske po veliki večini obstojna v brezdelje. Vsled vojaških prebiranj se je pojavilo kmalu pomanjkanje delavnih moči in vprežne živine, ali pa so bili stroški za delavne moči in dovoz tako visoki, da je podjetnik raje pustil les v hosti, kakor da bi ga bil oddal vojaštvu, ki ga je rekviriralo in zanj plačevalo v našem zaledju skrajno nizke cene —; razven vojaštvu podjetnik ni mogel svojega lesa drugemu prodati, ker je bil vsakršni izvoz ne samo izven države, temveč tudi izven deželnih mej oblastveno strogo prepovedan. Po izvršenem prevratu se je začela lesna industrija pripravljati k zopetnemu delu, marsikateri podjetnik so se veselili že tudi poprijeti dela, drugi še čakajo, to pa vsled tega, ker vidimo, da je pri sedanjih razmerah kriza v naši industriji neizogibna, če se vlada naloži ne žave svojih dolžnosti in ne krene drugih potov, kakor jih hodi sedaj.

G. podpredsednik naše vlade dr. Zerjav je na ustanovnem zborovanju zveze slov. industrijalcev dne 9. t. m. sicer povdarjal, da vlada vidi v industriji bodočnost našega gospodarstva in da je interesirana na razvoju tudi radi perečega socialnega vprašanja. Toda kaj pomagajo besede, če pa dejanja drugače govore.

Dolžnost vlade bi bila, svoji najvažnejši industriji zagotoviti kolikor največ eksportnih ugodnosti (nizki železnični tarifi, dobre trgovske zveze itd.). Naša industrija pa niti ne zahteva kaj takega, vse kar zahteva je, da naši industrijalci pri izvozu ne dela zaprek.

Naše poverjenišvo za trgovino in industrijo pa ali principielno zavrne vsako prošnjo za dovoljenje izvoza lesa n. pr. v italijansko ozemlje, ali pa izjavlja, da bi dovolilo izvoz n. pr. v Nemško Avstrijo, Češko itd., če priniče preskrbi od države, kamor hoče blago uvoziti, primerne kompenzacije.

Pravimo, da imenovano poverjenišvo zavrača prošnje za izvoz našega lesovja čez demarkacijsko črto. Pa te zavrnitve seveda ne utemeljuje s tem, kakor da ne bi privolilo dati blaga našim italijanskim soprožnikom. Kaj šel odkritosrčno sporoči, da ne dovoli prositelju izvoza vsled tega, ker je poverilo izvoz izključno le neki takozvani lesni družbi »Sava«. Lesno družbo »Sava« pa zaman iščeš po Ljubljani, zaman skušaš pri sodišču doznati, kakšna je ta družba in kje živi. Iz »Slovenca« smo pa nedavno posneli, da je to družbo ustanovilo ali da jo šele hoče ustanoviti par k nam pritepenih italijanskih agentov, ki bi si hoteli nabasati polne žepce denarja s tem, da bi korenito izkoristili pravico, da izključno oni sami smejo izvažati naš les v Italijo. Proti temu kar najodločneje protestiramo, ker si nikakor ne damo diktirati, da moramo mi ostali slovenski lesni industrijalci ravno italijanski družbi protežirati po vladni prodaji svoj les po nižjih cenah, kakor bi ga sami zamogli spraviti v donar v Italiji. Proti temu protestiramo kar najglasneje, da naj tudi tej ominozni neznan lesni družbi »Sava« daje zaščito sam tajnik trgovske zbornice dr. Murnik, ali trgovska zbornica ali pa celo sam poverjenik dr. Triller ali pa vsi skupaj. Mi smo tudi člani trgovske zbornice in nikakor ne dopustimo, da trgovska zbornica in pa poverjenišvo za trgovino in industrijo v tem nad

vse važnem eksportnem vprašanju sklepajo in določajo tajno in brez vednosti velike večine drugih lesnih industrijalcev, saj gre vendar za eksportno blago, katerega letna vrednost po današnjih cenah znaša nad 300 milijonov kron. Proti vsakršni korupciji in protekciji, ki bi jo hotela vlada vedoma ali nevedoma nakloniti kakim centrali žalostnega avstrijskega spomina, dviga velika večina slovenskih industrijalcev svoj glas, pa naj se tudi skriva taka centrala pod firmo »Sava«.

Velike vojaške zaloge lesa, ki so postale državna last, so se deloma brez našega sodelovanja razpečale, — o tem bo še prilika govoriti —, mnogo pa je še lesa ostalo v teh zalogah. Tudi te namerava poverjenišvo za trgovino in industrijo po posredovanju dr. Murnika, v kar ga pa večina v trgovski zbornici včlanjenih slovenskih lesnih industrijalcev nikdar ni pooblastila, nakloniti še neobstoječi lesni družbi »Sava«. Tudi proti temu se s tem javno upremo in zahtevamo, naj se tudi te zaloge prodajo na javni dražbi najboljšemu ponudniku. Pod roko nikakor ne gre prodajati milijonske vrednosti državnega imetja.

Kakor v tem specialnem slučaju, tako moramo podvreči javni kritiki tudi obče poslovanje poverjenišva za trgovino in obrt ter prehodno gospodarskega urada. Oba urada dogovarjata že cele mesece z Nemško Avstrijo razne trgovske pogodbe, glasom katerih bi se naj določila uvozna in izvozna pravila. Dočim se razvija medsebojni blagovni promet med Hrvatsko in Srbijo na eni strani in med Nemško Avstrijo in Ogrsko na drugi strani izredno živahno, so naši slovenski kraji še izključeni od tega prometa. Kadar prideš k poverjenišvu za trgovino in industrijo ali h prehodno-gospodarskemu uradu vprašat za izvozno dovoljenje te ali one vrste lesa, vsakokrat najdeš tam celo vrsto sotrpinov, ki hodijo po isto, pa se nas vselej zavrača, da moramo preskrbeti za blago namenjeno za izvoz, zameno iz Nemške Avstrije. O spodje, to pač ni stvar posameznika, to je vendar stvar vlade, za kaj jo pa vendar imamo?

Znano nam je sicer, da je vlada z Nemško Avstrijo tudi dogovorila neke vrste izmenjavo blaga, toda vsi ti dogovori so ali brez vsake vrednosti ali pa neizvedljivi. Brez vrednosti so dotični dogovori vsled tega, ker so po navadi sklenjeni za blago, katero je hotel z naše strani dobavitelj izvoziti meseca decembra ali januarja, ne pa sedaj februarja ali pa kasneje, kadar se bo uradu poljubilo poslati dobavitelju za to izvozno dovoljenje. Vrhu tega so pa dogovori po večini neizvedljivi, ker se zahteva obojestranska izmena istočasno (Zug um Zug) na gotovi železniški postaji. Ne samo, da bi bilo tako poslovanje za nas industrijce zvezano z naravnost ogromnimi stroški, ki jih pretrpi le blago visoke vrednosti, kakoršne pa naše ni, je pa tudi taka izmenjava že iz prometnih ozirov povsem nemogoča in se ji hvaležno odpovemo. Pozna se pač, da se tudi h tem dogovorom ni pritegnilo merodajnih strokovnjakov iz industrijskih strok, nikakor pa nismo mi v stanu za naprej kaj takega dopustiti. Dolžnost vlade naj bo ugotoviti po prizadetih industrijah količino blaga, ki ga je treba letno uvažati in izvažati, dogovoriti potem z Nemško Avstrijo ali zadevno drugo državo v poštev prihajajočo količino njegova za uvoz in izvoz potrebnega blaga, medsebojno določiti tozadevne izvozne in uvozne količine, na tej podlagi potem vprašujočim interesentom izdajati izvoznice, nikakor pa ne moremo dovoliti, da nam vladna počasnost in neorientiranost onemogoča najpomembnejši trgovski razmah. Priznamo, da je v zadevnih uradih naše uradništvo še povsem neizvežbano. V v teh razmerah bi bilo pričakovati, da se nas izkušene dolgoletne industrijce pritegne k posvetovanjem. Nikakor pa se ne strinjamo s tem, da dela uradništvo na naše stroške šolo, nas pa v našem delu s svojo neokretnostjo zavira, da se celo nahruli, če se mu dovolimo oporekati ali svetovati. V tem obnašanju si naj ne jemlje uradništvo v vzgled poverjenika za trgovino in industrijo, ki kaj nemilostno odslavlja zlasti nas lesne industrijce, oziroma se po nepotrebnem celo nanje zadira, če ni dotičnik ravno član »Sava«.

Inž. Štebi je v »Napreju« z dne 13. t. m. v članku »Narodno-gospodarski utrinki« razpravljal o naših gozdovih in dal nam lesnim industrijcem prav dobrodošle nasvete, toda spričo opisanih razmer moramo z žalostjo izjaviti, da proti naši lesni industriji ne samo vsled puščenja gozdov po Italijanih onkraj demarkacijske črte,

temveč tudi vsled pravek opisanega ravnanja naše vlade resna kriza. Pričakujemo, da bo naša vlada z vso resnostjo vpoštevala našo pričujočo kritiko in preprečila še v zadnjem trenutku nepremišljeno in našemu gospodarstvu sila škodljivo politiko poverjenišva za trgovino in obrt. V vseh našo lesno industrijo količkal zadevajajočih vprašanjih pa želimo, naj vlada vsakokrat postop sporazumno z odsekom lesnih industrijcev v zvezi slovenskih industrijcev v Ljubljani.

Večina slov. lesnih industrijcev.

(Op. ured.: Ta članek nam zopet nekoliko posveti v slovenski labirint. Ni iz naših krogov, a ker nam kaže, kako gospodarji z imetjem, smo ga opravičeno priložili.)

Iz mariborskih pogodb

sklenjene za dobo do sklepa mirovne konference v Parizu med deželima vladama v Ljubljani in v Gradcu.

Splošna določila. Sklenjeni dogovori ne ustvarjajo nobenega predjudica za končno določitev državnih mej in ozemlja po mirovni konferenci. Določena je demarkacijska črta, ki je jugoslovanske čete ne bodo prekršile, razen: a) Prehod od kolodvora v Čmureku k mostu, ki vodi v Gornji Čmurek in nazaj; b) v primeru izvršenega ali grožčega napada ali nemirov, ki bi izbruhnili proti četam SHS v Gornjem Čmureku, zasedba na zemljevidu označenega čmureškega okoliša v obrambo gornje-čmureškega mostišča. Ta zasedba se opusti, čim odpade povod za njo. Ozemlje med obema demarkacijskima črtama zasedejo jugoslovanske čete le v slučaju, če izbruhnijo kakšni proti njim naperjeni nemiri. Taka zasedba traja le za dobo takih nemirov. Jugoslovanskim četam je po potrebi dovoljen prehod po cestah tega ozemlja. Določeno je število obojnih posadk, ki se kar največ znižajo. Določena je demarkacijska črta, ki je nemško-avstrijske čete ne smejo prekršiti.

Nevtralni pas. Med obema demarkacijskima črtama je nevtralni pas, kjer skrbe za javni red in mir nemški orožniki. Število njih in njihovih postaj ne sme presegati dosedanjega števila in se mora naznaniti obmejnemu poveljstvu v Mariboru. To število se lahko zviša le v primerih sile, o čemur je treba obvestiti obmejno poveljstvo v Mariboru. Nevtralni pas je pod upravo okrajnega glavarstva v Radgoni.

Uprava v Radgoni. Politična uprava in sodstvo v okrajnem glavarstvu Radgona in Lipnica in obrat lokalne železnice Špilje-Radgona ostane status quo. Če imajo nemško-avstrijske oblasti v sodnih okrajih Radgona, Čmurek, Arvež in Lipnica vršiti uradne posle, se jim svobodnega gibanja ne sme ovirati in se jim mora v potrebi nuditi pomoč. V Radgoni sta poštni in brzojavni uradnik Slovenca in se jima dodeli nemški uradnik. Poduradnikov in uslužbencev pa je od obeh strani polovica. Ravno tako je sestavljeno vodstvo poštnega urada v Čmureku. V Halbenreinu se dodeli jugoslovanski uradnik telefonski in brzojavni službi. Vodstvo davčnih uradov Radgona in Čmurek ima Nemec. Uradnikov, poduradnikov in drugih uslužbencev pa imata obe strani polovico.

Sovražnosti ustavljene na celi črti. Vsi ujetniki se izpuste, tako tudi vsi tanci, vsi zavoljo nemirov do 4. februarja t. l. zaprti s popolnim zjamčenjem nekaznjivosti. Kontribucija, naložena mestu Radgoni, se povrne. Opekarna v Verzerzu se izroči v prosto uporabo mestni občini. Osebe, ki so zavoljo nameravnih naborov pobegnile, se lahko vrnejo brez vsake posledice. Vendar pa to ne smejo do končnovojne določitve državnih mej vstopiti v nobeno vojaške službe ali funkcije.

Promet med Špiljem in Radgono in transit-promet Radgona-Gradec je za civile, vojaštvo in tovor prost. Progo Špilje-Radgona obnovi Jugoslavlani. Sneg s proge odstranjujejo sosedne občine.

Blagovni promet. Izvoz živih in drugega blaga z ozemlja severno prve demarkacijske črte in iz nevtralnega pasu, se ne sme od nobene strani ovirati. Isto velja za blago verjetno dokazanega ogrskega izvora.

Odškodnina za vse dokazane, neplačane zaplembe po Jugoslavlanih se plača. Manjši spori bodo poravnani med obojnimi pristojnimi oblastmi.

Oddaja orožja se nemudoma uvede v nevtralnem pasu in se mora izvršiti v 10 dneh po nemško-av-

strijskem orožništvu vpricho civilnih komisarijev obeh vlad.

Kontrolni organi se vpostavijo od entente na stroške obeh strank. Za natančno izpolnjevanje teh dogovorov naj jamcite vlade v Belgradu in na Dunaju.

Pogodba je podpisana: deželna vlada za Slovenijo: Dr. K. Vorstovšek, poverjenik, Rudolf Maister, gm., dr. Rosina, dr. Hohnjec; deželna vlada štajerska: Dr. Kaan, Rntelen, Pongratz, vol. poverjenik Resel, dr. Kamnik — s pridržkom nastopne izjave štajerske deželne vlade:

Štajerska deželna vlada podaja ne glede na uvodoma že določeno izključitev vsakršnega preudca z ozirom na končno veljavno določitev državnih mej in državnega ozemlja še nastopno posebno izjavo in pravni pridržek pred podpisovanjem: Po sklepu gorenjega, le po preprečenju nadaljnega krvoprelitja stremečega dogovora se sedanje resnično odnosno in pa upravno razmerje v delih srednje in spodnje Štajerske, ki jih zahteva nemško-avstrijska država zase, niti provizorno ne priznava kot zakoniti, marveč štajerska deželna vlada docela vzdržuje vse prot temu vobče, in proti ponovnemu zatiranju nemškega prebivalstva v posebnem vložene proteste ter vztraja na svojem pravem stališču, da mirnim potom zlasti z opozoritvami pri ententnih državah privede skorajšnjo izpremembo razmer, ki bo primerna željam in pritožbam, kakor tudi pravici samoodločbe nemškega prebivalstva na zasednem spornem ozemlju. V to svrhu in zlasti, da se izboljša neznosni položaj nemškega prebivalstva v Mariboru se z vso odločnostjo vzdržuje zahteva po najhitrejši odpošiljavi mednarodno preiskovalne komisije.

Demarkacijske črte so:

a) modra (nemško-avstrijska demarkacijska črta: Koroški obmejni kot približno 1 in pol km vzhodno imena Poplar; ob Krumbachu in ob okrajni meji do triangulacijske točke 1.183 Radernigg; potem k mlinu pol km vzhodno od napisa Hadernigg; naravnost do kote 633, odtod h koti 398, potem k južnemu robu Sterglegga in v loku dolgem približno 1 in pol km okoli Ivnice (Eibiswald), potem približno 1 km južno od ceste Ivnic-Kitzelsdorf, potem južno-zapadno od Kitzelsdorfa k črki E besede Eichberg, dalje približno 1 km vzhodno od ceste St. Johann Heimschuh, potem naravnost k železniškemu mostu preko Sulpe (Sulm) južno od Wagne, potem k cestnemu odcepu severno od Obervogau, potem k cerkvi sv. Vida ob Vogavi, dalje k potoku od kote 258 južno-zapadno od Perbersdorfa, nato približno 1 km južno in ob cesti podobnem kolovozu Perbersdorf-Wittmannsdorf, potem ob južnem robu vasi Schröttem-Hart-Karla-Laasen-Jörgen-Oruisla.

b) rdeča demarkacijska črta (kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev): Začenja se ob koroški meji pri gorenji steplarnici, ob kolovozu, držecem severno proti St. Jakobu, potem ob potoku Bistrici k mostu 507 v Bistriški dolini, potem čez cerkev sv. Jerneja na točki 1041 in čez mlin na točki 749, čez višino 823 k Sv. Trem kraljem, potem k cestnemu kolenu 1 km južno-zapadno od kote 670, k okrajni meji pri prvi veliki črki K, besede Kapauner, potem čez triangulacijsko točko 1049 in 993 čez cerkev sv. Pankracija kota 900, čez vrh 800, preko Remšnikovih vrhov 800, 758, 684, 537 neposredno južno okoli imena Hoheneck, potem v loku približno 1 in pol km južno okoli Lučan h Karnerbergu kota 465, potem čez koto 543 triangulacijsko točko 524 Url, čez točko 285 Savričev mlin približno 1 in pol km severno-zapadno od postaje Šplj, potem ob Muri do črke G, imena Sögersdorf, nato severno-vzhodno preko južnega roba vasi Dietzen — južni rob Dornaua — vzhodni rob Pridahof — severni rob Slovenske Gore do ogrske meje.

c) rdeča demarkacijska črta 1a kraljestva SHS:

Most čez Muro pri Cmureku, potem ob južnem robu velike ceste (tako, da ta cesta ostane zunaj črte) do cestnega odcepa proti Mietsdorfu, potem severni rob Mietsdorfa, potem ob potoku, ki se pri Gorenji Radgoni izliva v Muro.

Politični pregled.

= Masarykova izjava zastopniku Tempsa. Bern, 15. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča: Predsednik Masaryk je izjavil zastopniku lista »Temps« nastopno: Dunaj dobiva mnogo živil, Praga pa skoro nič. Transportno vprašanje se mora rešiti kar najhitreje, da se prepreči lakota, ki jo boljševiki izrabljajo proti vladi in proti ententi. Germanizem ogroža Francijo in Češko. To so dokazali Ebertovi in Scheidemannovi govori. Nemci si prizadevajo na bernskem socialističnem kongresu kakor prej, da bi opravičili Nemčijo in zasejali razdor med entento. Scheidemannova vlada je ravno tako nevarna, kakor vlada cesarja Viljema. Nemci se niso poboljšali. Smatrajo se za nepremagane in nadaljujejo svojo propagando in ilojaliteto. Na Dunaju so izgnali jugoslovanske dijake, v Pragi se pa upajo zahtevati svoje uzurpirane privilegije na Husovi visoki šoli. Za priklopitev Nemške Avstrije k Nemčiji, se morajo zahtevati terito-

rijalne kompenzacije. Ne zadostuje, če premagamo svoje sovražnike vojaško, preprečiti moramo njihovo tradicijonelno teženje proti vzhodu.

= Izgredi in pretepi pri demonstracijah za Dalmacijo v Florenci. »Giornale d Italia« poroča iz Florencie o demonstracijah, katere so priredili študentje za »italijansko Dalmacijo« in katere so se končale zelo klaverno, s krvavimi pretepi s protidemonstranti, delavci in ženskami, ki nočejo niti slišati o italijanski Dalmaciji, ker so odločno proti vsaki vojni, ki more nastati vsled italijanskega imperializma.

= Želja Orlanda po novi pogodbi za premirje. Lugano, 15. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča: Barzini javlja v »Corriere della Sera«, da je Orlanda v najvišjem vojnem svetu naglašal potrebo, da se morajo spricho ostrejših pogojev z Nemčijo, izvršiti iste izpremembe v pogodbi za premirje z Avstrijo, da dobi Italija enake varščine proti državam, ki so nastale na ozemlju bivše Avstrije, in ki se deloma očitno oborožujejo proti Italiji. Pogodba z Avstro-Ogrsko, je mnogo manj stroga, kakor z Nemčijo, in vsebuje mnogo pomanjkljivosti, posebno na gospodarskem torišču. Italija ima pravico do izročitve železniškega materiala, in do odškodnine za material, za stroje in za blago, ki so bili uplenjeni za invazije. Končno zahteva Italija pravico do najstrožje finančne kontrole.

= Italijani ne ravnajo slabo z ujetniki. Dunaj, 14. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Italijanska komisija za premirje je poslala korespondenci »Hofmann« poročila, v katerem se nasproti v zadnjem času razširjenim vestem o slabem ravnanju z ujetniki v Italiji ugotavlja, da so te vesti popolnoma napačne in da nasprotujejo dejstvom.

= Nemška narodna skupščina. Weimar, 14. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Grof Brocksdorff-Rantzau je v svojem govoru izvajal dalje: V zmislu Wilsonovega programa pričakujemo, da se nam vrnejo naše kolonije. Pripravljene smo se pogajati o tej ali oni koloniji, toda kot zakoniti lastniki. Glede Alzacije-Lotaringije sprejmemo Wilsonovo stališče, ker gre za pravico sedanjega prebivalstva Alzacije-Lotaringije. V trenutku pripada Alzacija-Lotaringija še k Nemčiji. Zato moremo nastopati za pravico te dežele. Francoski namen, priklopiti prusko saarsko ozemlje in bavarsko palacijo k Alzaciji-Lotaringiji, je imperialistično nasilje. Grof Brocksdorff-Rantzau je protestiral proti krivicam, ki jih Nemška Avstrija trpi od svojih prejšnjih sodržavljancev. (Prav dobro.) Češko-slovaška država krši zakon, kateremu se ima sama zahvaliti za svojo ustanovitev. Ne samo, da skuša s silo spraviti Nemce Češke in Moravske pod svojo oblast, zahteva tudi na jugovzhodu ozemlje, na katerem prebivajo Nemci. Razširiti se namerava celo na ozemlje nemške države. Proti taki samolastnosti se mora kar najstrožje protestirati. O gospodarskih potrebah čehoslovaške države, ki izvirajo iz tega, da nima Čehoslovaška država dohod na morje se bo še razpravljalo. Nova Nemčija ima na procvit razvijajočega se soseda isti vitalni interes, kakor čehoslovaška država za gospodarski procvit Nemčije. (Prav dobro.) Vprašanje socialne zadržljivosti delavstva mora postati mednarodno. Zveza narodov bi ostala torzo, če ne bi vanjo vstopili tudi oni narodi, katerim je bilo mogoče, da se vojne v vojaškem oziru niso udeležili. Ne morejo se ugotoviti končno veljavne uredbe zveze narodov, ne da bi se prej slišale nevtralne države.

= Zavezniška komisija v Varšavi. Varšava, 15. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča: V Varšavo je dospela zavezniška komisija s poslanikom Noulensom in je bila sprejeta po Pilsudskem. Voditelj komisije je izjavil, da je komisija došla, da uredi vojaške in gospodarske potrebe poljskega naroda.

= Še ena mednarodna socialistična konferenca. Ženeva, 15. februarja (Lj. k. u.) Glasom Čehosl. tisk. urada priobča »Humanite« izjave Huysmansa in Hendersona, iz katerih proizhaja, da se bo na podlagi uspehov bernske konference sestala najbrže še ena mednarodna socialistična konferenca. To konferenco hočejo kmalu sklicati. Po mnenju Longuetsa bodo navzoči pri tej konferenci tudi ruski boljševiki. Med tem bo poseben odsek, kateri je bil vpklican od bernske konference poivedoval o boljševizmu in razjasnil položaj v Rusiji. Amerikansko časopisje hoče pri tem pomagati.

Agitirajte za soc. dem. časopisje!

Dopisi.

Kamnik. Marija Terezija je podarila kamniškim meščanom užitek izsekavanja gozdov v kamniški Bistrici. To dobroto uživajo danes kamniški »purgarji«, t. j. dotične hiše, ki so stale ob času imenovane cesarice. To izgleda sicer razumljivo, da uživajo ti ta ususfructus pravico do brezplačnih drv, hlodov i. dr. stvari. Če pa človek pomisli, so tudi ti gozdovi nekakšno veleposestvo in le v kvar kamniškim revnejšim slojem, ker so teh dobrot deležni le ljudje, ki niso tako potrebni in morajo biti že itak imejtelji »purgarske« hiše. Seveda so tudi izjeme, ali le malo jih je, ki so res potrebni. Kakor smo videli med vojno, so »purgarji« prodajali taka drva veliko čez normalno ceno in igrali ulogo prekupčevalcev. Klaftra je stala 400 K! Družina rabi skoro več ko 3 klaftre na leto! Kako naj ubogi delavec kupi potrebna drva? Kje naj si v teh časih prihrani, da plača »purgarju« 400 K za klaftro drv? In ti »prijatelji« delavstva dobitjo ta drva skoro zastoj! Tako je prišlo, da so bila ravno v kamniškem okraju drva najdražja, ko bi morala biti najcenejša! — Nedavno se je razglasilo, da ima meščanska korporacija na prodaj nekaj sto butar, ali s povdarkom, da imajo prednost »purgarji«. Človek bi pričakoval, da bi imeli prednost delavci, ozir. revnejši sloji, ali v Kamniku imajo prednost hišni posestniki! Ali ni to škandal? To je prav po avstrijsko! Ali ne bi kazalo to malo proučiti in oddati drva potrebnim in revnim? Naj bi vsakdo toliko drv prejel iz Bistrice, kolikor jih sam potrebuje! To mora prenehati, da se prekupčuje in kupčuje s preostankom drv! Delavcem priporočam, da to premislijo in spoznali bodo one »prijatelje« in »organizatorje« — lastnih žepov!

Zalog. Zadnjič sem čital članek, ki mi je bil prav všeč, dasi se je g. Premrov jezil, zakaj da ni članek podpisan. G. Premrov ima že tisto navado, da se jezi nad takimi stvarmi, o katerih nima pojma. Ker je bil vpeljan na železnici osemurni delavnik, se je izrazil: Sramota za železničarje, ko od svoje mlade, svobodne države zahtevajo osemurno delo, da se bodo vlačili in lenarili, mesto, da delajo tudi štirnajsturno in še za manjšo plačo in bi s tem povzdignili svojo mlado državo! G. Premrov, kar sedite, četudi cele dneve in vse noči, da bodo še bolj bogati naši »revni« kapitalisti in ne jezite se kakor delate to sedaj, ko gremo mi ob petih domov, na nas pa kažete s prstom: »Pogljete jih, boljše imajo, kakor mi!« Sicer g. Premrov, pristojalo bi Vam še kaj! Vede bi še rad, kje je hodil Jaklič v šolo, da je postal pisac vozov in da se tako oblastno izraža, da ne zna noben prožni mojster pisati. Pomilujemo njegovo obnašanje.

Strnišče pri Ptuju. V nedeljo 9. t. m. se je vršil v tuk. begunskem taborišču protestni shod proti italijanski okupaciji. Shodu, ki ga je sklical odsek za okupirano ozemlje je predsedoval gospod šolski voditelj Benič. Vlado je zastopal gospod nadkomisar Cigoj. — Kot prvi govornik je gospod dr. Fornazarič v daljšem govoru razložil razvoj dogodkov med vojno in po prviru ter ožigosal počenjanje italijanskih oblasti v okupacijskem ozemlju. V drugem delu govora se je dotaknil gospodarskega vprašanja v naši državi in predlagal nato protestno resolucijo.

Za njim je sodrug Komavli pozdravil shod v imenu jugosl. soc. dem. stranke in se v imenu stranke pridružil protestu. Omenil je, da smo bili Slovenci med najbolj zatiranimi, zato ni čuda, da smo se tudi najbolj veselili pridobitene svobode. A to veselje je bilo le trenutno, ker prišel je drugi zatiralec, italijanski imperializem. Rekel je, da imamo še nekaj upanja v mirovno konferenco in pričakujemo, da bodo diplomatje sklepali pravično o naši usodi. Na to je omenil, tudi bernsko konferenco, na katero polagamo socialisti še večjo važnost in upanje. Tej knferenci želimo socialni demokratije, da bo imela odločilen vpliv na ono, ki se vrši v Parizu in da bo mednarodni proletarijat pokazal zobe vsem ortim, ki hočejo z njih pohlepnostjo po tujih deželah privedi človeštvo do novega klanja. Ravno tako upamo, da bo italijanski proletarijat pokopal italijanski imperializem v tisti jami, ki jo ta drugim koplje. Prečital je nato izjavo k protestu. — Gospod Komzman od odseka za okupirano ozemlje je predlagal udanostno izjavo princu Aleksandru in kralju Petru. Sodrug Komavli se je oglasil k besedi in rekel, da nima pooblastila podati o tej zadevi izjavo, in ker ni pripravljen ne more

slive, južno sadje, višnje, mrčesni praški, fižol, lovorovo listje, rožmarin in rožmarinovo olje, les, kamen in marmor. — Za izmenjavo blaga med dalmatinskimi in zavezniškimi kraji je pogoj, da se uvedejo parobrodne proge, četudi za sedaj morebiti samo 14 dnevne. Pokrajinska vlada je zaprosila za seznam vseh trgovskih industrijalnih podjetij in eksportnih tvrdk, s katerimi bi mogla stopiti v stike, in da se v to svrhu uredi redni poštni, brzojavni in denarni promet.

Delavci v Dalmaciji proti Italijanom.

Split, 16. febr. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Uradniki in delavci tvornice »Sulfid« na Dolgem rtu, kakor tudi prebivalstvo iz okolice so poslali dalmatinski pokrajinski vladi resolucijo s 197 podpisov, v kateri zahtevajo, naj se na vsak način prepreči, da Italijani ne bodo prevzeli v svojo last omenjene tvornice kakor so to storili v Šibeniku s tvornico na Črnici. Resolucija pravi: Delavstvo in uradništvo tvornice »Sulfid« v Dolgem rtu ter okoliško prebivalstvo občine Poljica, zbrano danes na javni skupščini, najodločnejše protestira proti nameri Italijanov, polastiti se posesti in uprave te tvornice z okoliškim ozemljem, ki tvori industrijalno področje, namenjeno blagostanju in procvitu mlade jugoslovanske države. — Poslanica je bila poslana pokrajinski vladi s prošnjo, da jo izroči merodajnim faktorjem.

Italijani hočejo Dalmacijo.

Novirski pri Splitu, 15. febr. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Tukaj se domači Italijani že pripravljajo na velike svečanosti za priklopitev pokrajine Italiji. Italijanske obitelji so si za slavnosti že poskrbele zastave, ker so uverjene, da je Ziliottovo potovanje v Pariz velikega pomena.

Zemljiški zakon na Ogrskem.

Budimpešta, 16. febr. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Današnji uradni list objavlja ljudski zakon o udeležbi poljedelskega prebivalstva na zemljiščnem posestvu. Zakon izreka načelo, da namerava ogrska ljudska republika spraviti rodovitno zemljo dežele v roke prebivalstva, ki se bavi s poljedelstvom. V to svrhu se razteza razlastilna pravica na vsa zemljiška posestva, ki presegajo 500 oralov zemlje, kjer pa bi bila potreba po zemljiški posesti posebno občutna, se bo smela razlastilna pravica uveljaviti izjemoma tudi že pri posestvih, ki presegajo 200 oralov zemlje.

Posvetovanja glede načrta v varstvo otrok.

Belgrad, 16. febr. (Lj. k. u.) Jugoslovanski dopisni urad poroča: Te dni so se pričele v Belgradu pod predsedstvom ministrskega podpredsednika dr. Korošca posvetovanja o sestavi načrta glede ureditve državnega varstva otrok. Razun ministra in načelnikov uradov sodelujejo tudi zastopniki ministra za socialno politiko, zastopniki Hrvatske, Dalmacije, Bosne in Hercegovine ter člani društva za varstvo jugoslovanske mladine.

Protiv rdeči gardi v Nemčiji.

Berlin, 16. febr. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada javlja »Lokalanzeiger«: Da se omeji v državi nevarno delovanje rdeče vojaške zveze, so preprečili včeraj zborovanje vodij in podvodij rdeče vojaške zveze. Vse udeležnike zborovanja, okoli 100 oseb, so odvedli v zapore v Moabit.

Ebert odpotuje v inozemstvo.

Berlin, 16. febr. (Lj. k. u.) Glasom Dunajskega kor. urada poroča »Berliner Tageblatt« iz Weimarja: Državni predsednik Ebert odpotuje početkom prihodnjega tedna v Berlin in odtod na oficijelne posete v glavna mesta zveznih držav kakor tudi v razna inozemska glavna mesta. Najprej obišče najbrže Dunaj.

Priklopitev Nemške Avstrije k Nemčiji.

Weimar, 16. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovanski tiskovni urad poroča, da je izvedel dopisnik »Neue Freie Presse«, da namerava nemška država na mesto načelnika državne pisarne postaviti Avstrijca iz Nemške Avstrije, kakor hitro bo dovršena priklopitev Nemške Avstrije k Nemčiji. Baje je dotična oseba že izvoljena.

Italiji poverjena uprava Armenije.

Lugano, 16. febr. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslovanskega tiskovnega urada poroča »Daily Telegraph« iz Pariza, da se bo Italiji poverila uprava Armenije.

Predhodni mir sklenjen koncem aprila.

Rotterdam, 15. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovanski tiskovni urad poroča: Lloyd George je včeraj v poslanski zbornici naznanil, da bo predhodni mir sklenjen najkasneje koncem meseca aprila. Nato se bo razveljavila tudi blokada osrednjih držav.

Pretežki mirovni pogoji za Nemčijo.

Curich, 16. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovanski tiskovni urad poroča: V intervjuju z dopisnikom milanskega lista »Avanti« je rekel Erzberger: Če bodo za nas novi pogoji za premirje pretežki in če se nam bode zopet dal samo 24 urni rok, da se o njih premislimo, le te ne bomo podpisali. Prišli bomo potemtakem v položaj, ki ni ne vojna ne mir.

Spor med Italijani in Jugoslovani pred neodvisno razsodišče.

Pariz, 16. febr. (Lj. k. u.) »Agence Havas« poroča: K vesti, da je Srbija predlagala, naj se njeno nesoglasje z Italijo glede državnih mej in jadranske obali, všteti Reko, predloži pravoreku razsodišča, pripominja »Petit Parisien«, da so srbski delegati razpravljali o tej stvari z Wilsonom in Clemenceaujem. List pojasnjuje stališče Srbije in Italije tako-le: Srbija se brani, priznati metodo, ki je bila doslej za ureditev teritorialnih vprašanj običajna, da se imajo namreč ta vprašanja izročiti v proučevanje posebni komisiji, v kateri igra Italija vlogo sodnika. Srbija je mnenja, da se morajo tako kočljiva vprašanja, kakor je ono jadranske obali, izročiti v razsodbo na vsak način le neodvisnim državam, ki bodo sodile brez predsodkov. Italija pa je mnenja, da ni povoda, da bi samo zaradi srbskih zahtev delali kako izjemo.

Pogajanja na otokih Prinkipih v nevarnosti.

Pariz, 16. febr. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada poroča »Reuterjev urad«: Ker nobena ruska vlada ni sprejela prvega pogoja zavezniških držav, zlasti ne onega, da sklenejo premirje, je pričakovati, da se bodo zavezniške države čutile primorane, odpovedati svojo prijavo k posvetovanjem na otokih Prinkipi.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizačnega odseka z dne 14. svečana je poročati: Slovenija bi imela dobiti z Reke 100 vagonov moke. Prišlo pa je v Ljubljano le 30 vagonov, dočim je bilo ostalih 70 vagonov odpeljanih v Zemun. Ljubljana je sedaj v največji stiski glede moke in to tembolj, ker tudi koruzne moke ni. Vse aprovizačne zaloge zadostujejo komaj za teden dni in če ne pride takoj izdatna pomoč, je mesto čez osem dni brez kruha in moke. — Aprovizačni odsek naproša gospoda župana, da opozori belgrajsko vlado na veliko nevarnost, ki grozi preskrbi Ljubljane s kruhom in moko in zahteva nujno pomoč. Obenem je prositi za intervencijo ministra dr. Krámerja in ravnatelja Jovana. — Delavcem v mestni pokarji se primerno zviša plače. — Vse polno prekupevc iz Grada in drugih krajev Nemške Avstrije hodi na ljubljanski trg, kjer preplačujejo blago in ga potem utihotapljujejo iz območja vlade SHS. Protij dražlicem in tihotapcem se najstrožje nastopi.

Stranke, ki dobivajo meso pri Marčanu, se imajo zglasiti v aprovizačnem uradu na Poljanski cesti št. 13, I. nadstropje, kjer dobijo nove izkaznice za meso. Določa se tale red: v torek dne 18. t. m., stranke z začetnimi črkami od A do L in v sredo, dne 19. t. m. s črkami M do Z. Prinešiti je seboj 1. staro izkaznico za meso, z rumeno ali zeleno legitimacijo za živila, 3. železničarji, nakupne knjižice, oziroma potrdila o številu oseb in 4. kdor jo ima, izkaznico ubožne akcije. Uradne ure dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 3. do 5. Stare izkaznice za meso so neveljavne, kakor hitro dobe stranke nove izkaznice.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

„CROATIA“
v Zagrebu je otvorila svojo
podružnico v Ljubljani,
Marije Terezije cesta 2.

Kupuje

gozdove, vsake vrste rezanega in okroglega lesa, drva, oglje itd. po najvišjih dnevnih cenah.

Dražbeni oklic.

Lesene barake se bodo potom javne dražbe prodajale in sicer:

Dne 19. t. m. ob 3. pop. v Kranjski gori (Log), 12 barak;

Dne 20. t. m. ob 9. uri dop. v Lescah (v barak);

Dne 21. in eventuelno še 22. t. m. ob 9. dop. v Bistri pri Borovnici (3—4 velike barake, bivša bolnica), v Pokojišču, občina Borovnica 2 mali baraki in les v strelskih jarkih;

V Brezovici pri Borovnici 1 baraka in les v strelskih jarkih.

Kupnino je položiti takoj v gotovini. Komisija se snide ob zgoraj določenem času na licu mesta oziroma v občinskem uradu.

Za vodstvo stvarne demobilizacije:

Jelenc, stotnik.

Poziv

jugoslov. uradnikom v tujini.

Začasen občinski pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani pozivlja vse uradnike oziroma uradnice v tujini, ki so do sedaj bili nameščenci pri »Občnem pokojninskem zavodu za nameščence« na Dunaju, oziroma pri kakem deželnem uradu tega zavoda, da se javijo pisмено ali osebno najkasneje do 25. februarja t. l. pri začasnem občnem pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, ako želijo biti sprejeti v službo tega zavoda. Službeni pogoji so isti, katere so imeli pri dosedanem zavodu. Vodstvo zavoda opozarja na to, da se na poznejše prijave ne bo moglo več ozirati.

Poziv

jugoslov. uradnikom v tujini.

Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani pozivlja vse uradnike oziroma uradnice v tujini, ki so do sedaj bili nameščeni pri delavskih zavarovalnicah zoper nezgode v prejšnji Avstriji, da se javijo pisмено ali osebno najkasneje do 25. februarja t. l. pri začasni delavski zavarovalnici zoper nezgode v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, ako želijo biti sprejeti v službo tega zavoda. Službeni pogoji so isti, katere so imeli pri dosedanjih zavodih. Vodstvo zavoda opozarja na to, da se na poznejše prijave ne bo moglo več ozirati.

Razpis služb.

Vodstvo začasne delavske zavarovalnice zoper nezgode in začasnega občega pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani razpisuje 10 mest za pomožne uradnike oz. uradnice. Prejemki in napredovanje po dosedanjih statutih, kar pa ni slabše, kakor pri državnih pomožnih uradnikih. Predpogoj dovršena mesečanska ali trgovska šola, nižje srednje šole oziroma temu enakovredna službena praksa. Razun tega se želi znanje slovenske stenografije in strojepisja. Pri sicer enakih priložnostih imajo vojni invalidi prednost.

Nekolkovane prošnje opremljene z domovinskim listom, s šolskimi izpričevanji, z dokazili dosedanega službovanja, uradnim potrdilom o invalidnosti, z zdravniškim in s pričevalom o navedenosti je vložiti najkasneje do 20. t. m. pri vodstvu gornjih zavodov v Ljubljani, Turjaški trg št. 4.

Proda se posestvo

na Spodnjem Štajerskem blizu žel. postaje ob glavni cesti

obstoječe iz hiše, kleti, njive, travnika in nekoliko gozda; je tudi lepa lega za vinograd.

Naslov pove upravništvo.

Spreten
**elektromonter-
inštalater**

samostojen delavec za oskrbovanje naprav z vrtilnim tokom, inštalacije, se išče pod jako ugodnimi pogoji. Vstop po možnosti takoj. — Poudrbe na upravo lista pod šifro 500 V.